HUKSENORTNET

OHCEJOGA GIELDA

SISDOALLU

1 § OPPALAČČAT 4
1.1 § Huksenortnega doaibma ja ulbmil 4
1.2 § Huksenbearráigeahččoeiseváldi 4
1.3 § Huksenvuogi rávvagat 4
1.4 § Guovlluid sierramearrádusat ja sirdásannjuolggadusat 5
1.5 § Huksenprošeavtta ja doaibmabiju ovdacealkámušat 5
1.6 § Muhtun meroštallamat heiveheamis ja oanádusat 5

2 § HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALLÁI 7
2.1 § Gáibádusat huksensadjái 7
2.2 § Huksema mearri 8
2.3 § Buhtes sirdašumi huksensaji guoski mearrádusat 8
2.4 § Huksema mearri buhtes sirdašumi huksensajis 8

3 § HUKSEN GÁDDEGUOVLLUIN 9
3.1 § Dábálaš gáibádusat huksemii gáddeguovllus ja gáddeavádagas 9
3.2 § Gáibádusat huksensadjái gáddeguovllus ja gáddeavádagas 9
3.3 § Huksema mearri bissovaš ássamii oaivvilduvvon ássanhuksensajis gáddeguovllus ja gáddeavádagas 10
3.4 § Huksema mearri eará huksensajiin gáddeguovllus ja gáddeavádagas 10
3.5 § Lobi gáibideaddji viessoollisvuođa allodatdássi gáddeguovlluin ja eará vuollegis guovlluin 10
3.6 § Uhcimus mátkegaskkat čáhcerájis ja luonddubirrasa seailluheapmi 11

4 § VIESSOOLLISVUOĐA HUKSEN 11
4.1 § Viessoollisvuođa heiven birrasii 11
4.2 § Viessoollisvuođa sajušteapmi huksensadjái 12
4.3 § Mátkegaskkat johtolatguovlluide ja geainnuide 13
4.4 § Viessoollisvuođa allodatdássi 13
4.5 § Viesu uhcánaš liigegeavahusat gáhttaviidodahkii 14
4.6 § Lávas mearriduvvon huksenviidodaga rájá badjelmannan 14
4.7 § Energiijagáivvuid ja eanaliggenbiirre huksen 15
4.8 § Muohta- ja jiekŋahuksen 16
4.9 § Ealliidsujiid ja -gárddiid sajušteapmi 16

5 § VIESSOOLLISVUOĐA ČUJUHUSMERKEN SIHKE MÁINNUSTAN- JA TEKNIHKALAŠ RUSTTEGAT17
5.1 § Viessosaji ja viessoollisvuođa čujuhusmerken 17
5.2 § Máinnustan- ja teknihkalaš rusttegat 17

6 § HUKSEMA LOBIVULOŠVUOHTA 18
6.1 § Lobivulošvuođas friddjejuvvon huksenprošeavttat ja daidda guoski mearrádusat 19
6.2 § Áiddit ja doarjjamuvrrat ja gilvimat 23
6.3 § Beaivváššleađgavuogádagat 23
6.4 § Teknihkalaš rusttegat 24

6.5 § Bázahusčáhcevuogádagat 24
6.6 § Kájat ja bárroboađut 24
6.7 § Gilvvavisttit ja šaddotunnelat 25
6.8 § Sillot, muhkkerájut ja vurkentáŋkkat 25
6.9 § Rusttegat, maid sáhttá sirddašit 25
6.10 § Balkoŋga- ja terássalásat 25
6.11 § Dollasajit ja suovvabohccit 26
6.12 § Divvun- ja rievdadanbarggut ja julggabeali nuppástuhttimat 26

7 § Huksen sierraguovlluide 26
7.1 § Huksen bodnečáhceguovllus 26
7.2 § Billašuvvan eanavuođđu 27
7.3 § Eará vahátlaš ovttastagat eanavuođus 27
7.4 § Rávdnjelinnját, elejohtasat sihke almmolaš čáhcejođas- ja duolvačáhcebohccelinnját 28
7.5 § Giddes dološbázahusat 28

8 § ŠILJU HUKSEN 29
8.1 § Viesu allodatdássi, šilljobirrasa plánen ja huksen 29
8.2 § Johtolatordnedeamit ja fievrolavttat 29
8.3 § Gádjungeainnut 30
8.4 § Bázahusfuolahus 30
8.5 § Tontte muohttagat 30
8.6 § Stulčečázit ja vuođuid goikadančázit 31

9 § VISTTI DAHJE DAN OASI GAIKUN 31
9.1 § Čielggadangáibádusat 31
9.2 § Burginbargguid ollašuhttin 31

10 § ALMMOLAŠ GUOVLLUT, PÁRKAT, EARÁ VIRKKOSMAHTTINGUOVLLUT, TOARGGAT JA DANVEARDÁSAŠ JOHTOLATGUOVLLUT 32

11 § ORDNEDEAMIT HUKSENBARGGU ÁIGGE 32
11.1 § Doaibmabijut huksensajis huksenbarggu áigge sihke bargoguovllu bázahusfuolahus 32
11.2 § Huksenprošeavtta birra dieđiheapmi 33

12 § Huksenortnega fápmuiboahtin 33

1 § OPPALAČČAT

1.1 § Huksenortnega doaibma ja ulbmil

Huksenlága ja huksenásahusa sihke eará guovlluid geavaheami ja huksema guoski njuolggadusaid ja mearrádusaid lassin gielddas galgá čuovvut dán huksenortnega mearrádusaid, jos riekteváikkuheaddji oppalašlávas, sajádatlávas dahje Suoma huksenmearrádusčoakkáldagas ii leat áššis nuppeláhkai mearriduvvon.

Eará heivehanláhkai mearrádusat, mat stivrejit gielddaid huksema, sáhttet leat lassin ovdamearkka dihte:

- birassuodjalanmearrádusat
- birasgáhttenláhka
- dearvvasvuođasuodjalanmearrádusat
- gáhtta- ja ortnegisdoallanmearrádusat
- láhka johtolatvuogádaga ja eatnangeainnuid birra
- bázahusfuolahusmearrádusat
- láhka muhtun kránnjágaskavuođaid birra
- kulturbirrasa guoskevaš lágaid, (ee.láhka huksenárbbi suodjaleamis, girkoláhka, láhka ortodoksalaš girkus ja dološmuitoláhka).

1.2 § Huksenbearráigeahččoeiseváldi

Ohcejoga gieldda huksenbearráigeahččoeiseváldin doaibmá hálddahusnjuolggadusas mearriduvvon lávdegoddi dahje dan juogus, man vuolde doaibmá huksenbearráigeahču bargoveahka. Mearridan- ja doaibmaválddi sirdima birra lea mearriduvvon hálddahusnjuolggadusas.

Huksenbearráigeahču eiseváldedoaimmaid máksovuođustusain mearriduvvo huksenbearráigeahču dávssas.

1.3 § Huksenvuogi rávvagat

Huksema stivrema várás gielda sáhttá addit guovlluguovdasaš dahje oppa gieldda guoski huksenvuogi rávvagiid. Rávvagat galget ovddidit guovllu mihtilmasvuođaide ja báikkálaš sierradiliide heivvolaš ja suvdilis huksema.

Ovddit huksenortnega vuođul dohkkehuvvon huksenvuogi mearrádusat leat fámus dán huksenortnega mieldásaš huksenvuohkerávan.

1.4 § Guovlluid sierramearrádusat ja sirdásannjuolggadusat

Dain oppalašlávvaguovlluin, gos oppalašlávva lea nannejuvvon ovdal 1.1.2025 ja lávas mearriduvvo čuvvojuvvot huksenortnega mearrádusat, ovdamearkka dihte viesu mátkegaska čáhcerájis, čuvvojuvvo láva fápmuiboahtinbottu huksenortnet.

1.5 § Huksenprošeavtta ja doaibmabiju ovdacealkámušat

Go huksenprošeakta dahje doaibmabidju sajáiduvvá mávssolaš birrasii, suodjaluvvon báikái, suodjalanguvlui dahje eará vástideaddji guvlui, berre prošeavtta álggaheaddji ovdal doaibmabidjui álgima čielggadit iešguđet oassebeliid cealkámušdárbbuid ja doaibmabiju vejolaš ráddjejeaddji dahkkiid. Dákkár oassebealit sáhttet leat ee. guovlluguovdasaš vástumusea, birasgáhtteneiseváldi, lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahat dahje eallinfápmoguovddáš.

Lassin galgá čielggadit huksenbáikkis ja dan lahkosis leahkki eatnanvuloš johtasiid, kábeliid ja eará fierpmádatráhkadusaid ovdalgo álggaha doaibmabiju.

1.6 § Muhtun meroštallamat heiveheamis ja oanádusat

Huksenláhka 2 § Meroštallamat
4) viessoollisvuođain viesu dahje huksehusa, mii sáhttá čuohcat birastahtti guovlluid geavaheapmái ja man ollašuhttimis galgá váldit vuhtii dehálaš teknihkalaš gáibádusaid, sihke guovllu mii huksejuvvo sierra doaimma várás ja mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái;

5) viesuin sierra, giddes saji, mii lea oaivvilduvvon báikki ala bissovačča t ja mas lea iežas boađáhat ja mii sisttisdoallá gokčojuvvon ja seinniid earuhan saji

RakL HE Gáhtus lea huksehus, man oktiirehkenaston seaidneviidodagain lea rabas uhcimustá 30 %.

RakL Huksenláhka

MRA Eanageavahan- ja huksenásahus

AkL Guovlluidgeavahanláhka

Almmolaš olgoguovlluin oaivvilduvvo sadji, mii lea sajádatlávas meroštallon (rabas)gáhtta-, toarga-, párka-, virkkosmahttin- dahje johtolatguovlun dahje mii lea sajádatlávvaguovllu olggobealde ovddabealde máinnašuvvon anus.

Huksehussan lohkkojuvvojit ráhkadusa dáfus geahppa ja sirdingelbbolaš visttit, main ii leat liekkasisoleren, nugomat smávva vuollel 10 m2 ja vuollel 4 m alla olgovisttážat, šaddovisttážat, duhkorasstobut, bázahussuojit sihke rusttegat nugomat transformáhtorrusttegat čoahkkebáikkiin ja vástideaddji servodatteknihkalaš rusttegat. Huksehus ii geavat huksenvuoigatvuođa.

Sávdneviesuin oaivvilduvvo viessu, man lanjadatviidodagas badjel bealli leat sávdnái laktáseaddji sajit. Viesus sáhttá leat dollasadji, muhto ii málestanvejolašvuohta.

Gáddeavádat oaivvilda dakkár gátti oasi, masa sajáiduvvi huksemis leat njulges váikkuhusat čázádahkii sihke gáddelundui ja duovdagii. Gáddeavádaga govdodahkii váikkuhit guovllu duovdda, eanadat oktan hámiin ja eará luonddudilit. Geavatlaččat gáddeavádaga govdodahkan lea dábálaččat árvvoštallon sullii 100 mehtera gáddelinnjás.

Gáddeguovlu lea gáddeavádaga govddit gáddeoassi. Gáddeguovllu govdodat molsašuddá čázádaga ja eanadatdiliid mielde. Gáddeguovlu ollá čáhcerájis siseatnama guvlui nu guhkás go ássamis ja huksemis lea váikkuhus čázádahkii. Gáddeguovllu govdodat lea dávjá árvvoštallon sullii 200 mehterin gáddelinnjás, muhto eanadaga ja eará diliid mielde dat sáhttá leat govdadutge.

Čáhcerádji lea gaskačáhceallodaga mieldásaš čáhcerádji.

HW1/100 lea dulvi, mii lea gaskamearálaččat oktii 100 jagis.

Guoddinčáhci (uhcánaš bázahusčázit) lea viesu dállodoallo- ja basadanatnui geavahuvvon čáhci, go viesus leat čázi geavaheami dáfus ovttageardánis rusttegat ja dállodoalločáhci guddojuvvo dahje jođihuvvo dasa buohtastahtton gaskaboddosaš čáhcejohtasiin ja dan láhkai hápmašuvvi bázahusčáziid mearri lea uhcci. Bázahusčáhcemeari ii dábálaččat sáhte atnit uhccin, jos viesus lea čáhcelieggadat deaddagiin dahje eará vástideaddji čáhcejohtasii fásta laktojuvvon dállodoalločázi liggenvuogádat, riššu, čáhcehivsset dahje deattačázi

geavaheaddji šleađgarusttet, nugomat bassaladdanmášen, lihttebassanmášen dahje eará dien sullasaš rusttet.

Hulečáhci ja vuođuid goikadančáhci lea arve- ja suddančáhci, mii stivrejuvvo eret eanagierragis, viesu gáhtus, čiegusrávarokkiin dahje eará seammasullasaš bajožiin, mat luitet funet čázi čađa (omd. asfálta).

Čáhceloktananallodat lea allodatdássi, man rádjai duolvačáhcebohcci čáhcegiera sáhttá bottožii loktanit.

Čáhcefuolahuslágádus lea lágádus, mii fuolaha servodaga čáhcefuolahusas čáhcefuolahuslága mielde.

Čáhcefuolahuslágádusa doaibmaguovlu lea guovlu, gos čáhcefuolahuslágádus fuolaha čáhcefuolahusas čáhcefuolahuslága mielde ja man giddodaga galgá laktit čáhcefuolahuslágádusa dállodoalločáhce- dahje bázahusčáhcebohccifierpmádahkii.

Leapma lea latnjii gullevaš rabas sadji, mii lea allelabbos go láhtti ja man vuollái dábálaččat báhcá sadji. Leapma ii deavdde lanja dovdomearkkaid.

2 § HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALLÁI

2.1 § Gáibádusat huksensadjái

Huksensadji galgá leat sajádaga, hámi, eanadaga ja eanavuođu beales heivvolaš sihke viidodaga beales huksemii doarvái stuoris. Huksensajis ii oaččo leat dulvvi, njirrama dahje eananfierrama várra.

Ođđa huksensaji viidodat sajádatlávvaguovlluid olggobealde ja oppalašlávvaguovlluin, gos ii leat huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 2000 m^2.

Huksensaji viidodaga uhcimusgáibádus ii guoskka ođđasit huksema, divvun- ja nuppástuhttinhuksema iige uhcánaš lassehuksema, jos huksensadji bissu seammán ja huksenlobi mieđiheami eavttut leat muđui leahkimin.

Huksenlobis friddjejuvvon huksen ii hábme huksensaji. Huksensadji hápmašuvvá huksenlobi, spiehkastatlobi dahje riekteváikkuheaddji láva vuođul.

2.2 § Huksema mearri

Huksensadjái lea lobálaš hukset eanemustá ovtta 2-vistti ja 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dállodoallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 20 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 700 m^2.

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

2.3 § Buhtes sirdašumi huksensaji guoski mearrádusat

Buhtes sirdašumi huksensaji viidodat sajádatlávvaguovlluin ja oppalašlávvaguovlluin, gos ii leat huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 10 000 m^2 (1 ha).

2.4 § Huksema mearri buhtes sirdašumi huksensajis

Buhtes sirdašumi huksensadjái lea lobálaš hukset eanemustá 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dállodoallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 10 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 2 000 m^2.

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

3 § HUKSEN GÁDDEGUOVLLUIN

Guovlluidgeavahanláhka 72 § Plánendárbu gáddeguovllus

Lassin Guovlluidgeavahanlága, AkL 72 § mielde meara dahje čázádaga gáddeguvlui gullevaš gáddeavádahkii ii oaččo hukset huksenčuozáhaga sajádatláva dahje dakkár riekteváikkuheaddji oppalašláva haga, mas lea erenomážit mearriduvvon oppalašláva dahje dan oasi geavaheamis huksenlobi mieđiheami ággan.

Mii 1 momeanttas mearriduvvo, guoská maid gáddeguovllu, mas huksema ja eará geavaheami plánen váldooasis gáddái doarjaleaddji luopmoássama ordnema várás lea dárbbašlaš huksema geažil, mii guovllus lea vuorddehahtti.

3.1 § Dábálaš gáibádusat huksemii gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Huksensajis ii oaččo leat dulvvi, njirrama dahje eananfierrama várra. Viessoollisvuohta galgá ivnniidis beales heivet duovdagii. Huksedettiin gáddeavádahkii dahje gáddeguvlui galgá erenomáš fuopmášumi giddet viesuid allodatdássái, hápmái, olgomateriálaide ja ivnniide.

Huksemis galgá seailluhit huksensaji luonddudili. Huksensadji galgá heivet huksemii almmá ahte dárbbaša nu ollu hábmet eanagierraga.

Viesu mátkegaska čáhcerájis sihke viesu sajádat huksensajis galgá leat dakkár, ahte duovdaga luonddudilli seailu nu bures go vejolaš.

3.2 § Gáibádusat huksensadjái gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Ođđa huksensaji viidodat gáddeguovlluin ja gáddeavádagain, gos ii leat oppalašlávas huksensaji sturrodahkii guoski mearrádus, galgá leat uhcimustá 2000 m^2.

Huksensaji viidodaga uhcimusgáibádus ii guoskka ođđasit huksema, divvun- ja nuppástuhttinbarggu iige uhcánaš lassehuksema, jos huksensadji bissu seammán ja huksenlobi mieđiheami eavttut leat muđui leahkimin.

Buhtes sirdašumi huksensadji huksenortnega čuoggá 2.3 § mielde.

3.3 § Huksema mearri bissovaš ássamii oaivvilduvvon ássanhuksensajis gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Bissovaš ássamii oaivvilduvvon huksensajis lea lobálaš hukset eanemustá ovtta 2-vistti ja 2-gearddi ássanviesu sihke váldovissui laktáseaddji dállodoallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 20 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 700 m^2.

Viesu váldogeavahanulbmila mieldásaš sajiid lea lobálaš sajáiduhttit eanagierraga vulobeallái dahje lovtta dássái, jos viessu allodatdásis ja julggabealis ektui heive huksensaji eanadathámiide sihke birrasii.

3.4 § Huksema mearri eará huksensajiin gáddeguovllus ja gáddeavádagas

Eará gáddehuksensajiin lea lobálaš hukset eanemustá 2-gearddi viesu sihke váldovissui laktáseaddji dállodoallovisttiid. Geardeviidodat oažžu leat eanemustá 10 % huksensaji viidodagas, goit eanemustá 500 m^2.

3.5 § Lobi gáibideaddji viessoollisvuođa allodatdássi gáddeguovlluin ja eará vuollegis guovlluin

Dulvviide ráhkkaneapmi huksemis, Ympäristöopas 2014
Vuolimus ávžžuhuvvon huksenallodat oaivvilda allodatdási, man vulobeallái ii galgga sajáiduhttit ráhkadusaid, mat njuoskkadettiin vaháguvvet. Dulveallodaga lassin galgá váldit vuhtii čázádaga mihtilmasvuođain ja viesu geavahanulbmilis boahtti lasseallodaga.

Jos vuolimus huksen- dahje dulveallodat ii leat meroštallon, vuolimus huksenallodaga meroštallamis dábálaččat lea gaskamearálaččat oktii 100 jagis deaivi dulvvi allodat, masa lasihuvvo čázádaga mihtilmasvuođain ja bárustanmunis boahtti lasseallodat.

Huksensajis ii oaččo leat dulvvi, njirrama dahje eananfierrama várra. Huksedettiin gáddeguovlluide ja eará vuollegis guovlluide galgá huksenprošeavtta álggaheaddji váldit vuhtii čáhcegierraga allodatmolsašuddamiid doarvái stuorra sihkkarvuođain. Viesu allodatdási meroštaladettiin galgá váldit vuhtii maid viesu geavahanulbmila,

huksenvuogi ja čázádaga mihtilmasvuođain boahtti lasseallodaga (omd. jieŋa hoigaseapmi gáddái, čázi bárustanváikkuhus ja dulveguovllut).

Guovlluguovdasaš eallinfápmoguovddáš lea sáhttán meroštallat muhtun gáddeguovlluide ja eará vuollegis guovlluin vuolimus huksenallodagaid. Jos oktii čuođi jagis leahkki dulveallodat (HW/100) ii leat meroštallon, meroštallo vuolimus huksenallodat guđege dáhpáhusa mielde vuhtii váldimiin čázádaga ja dan golganviidodaga mihtilmasvuođaid. Viesu njuoski ráhkadusaid galgá sáhttit sajuštit uhcimustá 0,5 mehtera allelebbui (HW1/100) dulveallodaga ektui almmá ahte dárbbaša nu ollu hábmet huksensaji eanagierraga.

3.6 § Uhcimus mátkegaskkat čáhcerájis ja luonddubirrasa seailluheapmi

Viessoollisvuođaid plánemis ja ollašuhttimis galgá geahččalit seailluhit huksensaji nu luonddudilis go vejolaš. Čázádagas, ádjagis ja uhcit ádjagis galgá guođđit 10 mehtera ja luonddudilis leahkki gáldus 50 mehter mátkegaskii nu luondduviđá ja ruonas viidodaga go vejolaš ja dasa oažžu bidjat dušše smávva huksehusaid (rovvi, rabas dollasajit, kájat ja eará seammasullasaš rusttegat) ja hukset dárbbašlaš johtingeainnuid. Huksensajis galgá sihkkarastit, ahte gáddeduovdda seailu nu luondduviđá dilis go vejolaš ja eastadit gáttiid erošuvnna lassáneami.

Huksenlobi gáibideaddji viessoollisvuođa mátkegaska gaskačáhceallodaga mieldásaš čáhcerádjái galgá leat uhcimustá 20 mehtera.

4 § VIESSOOLLISVUOĐA HUKSEN

4.1 § Viessoollisvuođa heiven birrasii

Viessoollisvuohta galgá heivet birastahtti guovllu mihtilmasvuođaide ja almmolaččat čuvvojuvvon huksenvuohkái saji, sturrodaga, hámi, olgomateriálaid, ivnniid, čuovggaid sihke julggabeali oasil. Viessoollisvuohta galgá hábmet biras- ja gávpotgova dáfus harmonalaš oppalašvuođa, mii váldá vuhtii guovllu luonddu-, duovdda- ja historjjálaš árvvuid.

Historjjálaččat mearkkašahtti dahje huksenhistorjjálaččat mávssolaš viesuid divvunbargguin galgá geahččalit seailluhit viesuid álgovuolggalaš arkitektuvrra, detáljaid ja viessoosiid, nugomat earet eará olgouvssaid, lásaid ja

ráhppamanahagaid stohpoortnega. Dákkár viesuid nuppástusplánas bivdojuvvo dárbbu mielde áššedovdi cealkámuš.

Huksen ii oaččo duššadit luonddu mearkkašahtti čábbodatárvvuid. Rašes duovddaguovlluin duovdaga dovdomassii nuppástuhtti doaibmabijuid galgá dahkat nu, ahte birastahtti duovddagovva ja biras adnojuvvo árvvus.

4.2 § Viessoollisvuođa sajušteapmi huksensadjái

Viesuid ja huksehusaid galgá sajuštit huksensadjái nu, ahte dat eai dagat mearkkašahtti hehttehusa kránnjái eaige billis birrasa čábbodaga.

Jos sajádat- dahje oppalašlávas ii leat sierra gildojuvvon, de huksehusa ja gáhttosa, man vuođđoviidodat lea vuollel 10 m2 , oažžu sajuštit huksensajis/ tonttes lávas čujuhuvvon huksenviidodaga olggobeallái. Huksehusa dahje gáhttosa ii goit oaččo sajuštit lávas čujuhuvvon oassái, gosa bohtet sajit šattuid várás, iige lagabui čáhceráji go lávvamearrádusain meroštallo iige nu, ahte spiehkasta buollindorvvolašvuođa guoski gáibádusain gaskkaid ektui. Lassin eatnangeainnu suodjeviidodaga vejolaš ráddjehusaid berre váldit vuhtii. Matge huksehusat eai goit oaččo dagahit hehttehusa gáhta dahje eará almmolaš viidodaga ortnegis- ja buhtisindoallamii, jođasfierpmádagaide, johtolatstivrenrusttega oainnusvuhtii, oidnosii iige johtolatdorvvolašvuhtii.

Buollindorvvolašvuođa gáibideaddji viesuin ja huksehusain gaska galgá leat uhcimustá njeallje (4) mehtera kránnjá rájás, jos ii sajádatlávas leat mearriduvvon dahje addojuvvon lohpi doaibmat nuppeláhkai. Lassin buollindorvvolašvuođa gáibideaddji viessu dahje huksehus galgá leat kránnjá viesus uhcimustá gávcci (8) mehtera duohken. Lagabui huksedettiin buollima leavvama galgá eastadit nu mo láhka- ja eará mearrádusain meroštallo. Bázahusfuolahussii guoski buollindorvvolašvuođa mearrádusat huksenortnega čuoggás 8.4 §.

Suovvasávnni dahje eará buollinváralaš viessoollisvuođa, nugomat gordnegoikadanvistti, ii oaččo sajuštit 16 mehtera lagabui nuppi olbmo oamastan dahje hálddašan eatnama iige 20 mehtera lagabui kránnjá viesu. Lagabui huksedettiin buollima leavvama galgá eastadit nu mo láhka- ja eará mearrádusain meroštallo.

Go guorahallá huksenprošeavtta sajušteami huksensadjái ja huksensaji heivvolašvuođa geavahanulbmila ektui, galgá fuolahit ahte váralaš ávdnasiin šaddi stuorralihkuhisvuođavára caggamii doarvái stuorra suodjegaskkat ollašuvvet.

4.3 § Mátkegaskkat johtolatguovlluide ja geainnuide

Áibba eatnangeainnu lahkosii huksedettiin galgá váldit vuhtii fámus orru lága johtolatteknihkaid ja eatnangeainnuid birra ásahan ráddjehusaid ja mearrádusaid. Viessoollisvuođa galgá sajuštit eatnangeainnu suodjeviidodaga olggobeallái, jos eallinfápmoguovddáš ii leat addán lobi hukset suodjeviidodahkii. Geaidnofuolahuseiseváldi ii leat nuppeláhkai meroštallan, lea eatnangeainnu suodjeviidodat sajádatlávvaguovllu olggobealde lagamus vuodjingeidnosa gaskalinnjás:

- priváhtageainnus 12 m
- guovlo- ja lavttageainnus 20 m
- váldo- ja vuođđogeainnus 30 m
- mohtor- ja mohtorjohtolatgeainnus 50 m

4.4 § Viessoollisvuođa allodatdássi

Viesu sajádat ja allodatdássi galgá heivet birrasa viesuid, eanadaga ja gáhttabajoža allodatdásiide. Viesu, erenomážit ássansajiid ja bargodoaibmasajiid láhttedási galgá hukset dábálaččat 300 mm birastahtti eanagierraga allelabbui. Eanagiera galgá miehtut geađgejuolggis earrotbeallai uhcimustá 150 mm golmma mehtera mátkkis.

Huksedettiin eahpedássidis huksensadjái viesu galgá sajuštit eanadatdiliid vuhtiiváldimiin nu, ahte eanadaga čuohppamat ja deavdimat guđđojuvvojit minimadássái.

Jos geađgejuolgi dahje terássa báhcá eanadaga geažil alladin, galgá dan heivehit birrasii.

Guhte álggaha huksenprošeavtta, galgá álo čielggadit huksensaji vuođđudan- ja vuođđodiliid sihke dearvvasvuhtii čuohcci eará dahkkiid. Viesu vuođđudančikŋodaga, vuolimus láhtteráji ja lávttasvuhtii rašes vuolimus allodatdási meroštaladettiin galgá váldit vuhtii uhcimustá dulve- ja bodnečázi allodaga, duolvačáhcebohccefierpmádaga čáhceloktananallodaga sihke vuođuid goikadanvejolašvuođa. Njoaiddoduolvačáhcebohcci duolvačáhcebohccečuoggá dahje duolvačáhcebohccái laktojuvvon rusttega galgá dábálaččat sajuštit čáhceloktananallodaga bajábeallái. Čáhcefuolahuslágádus meroštallá giddodahkii čáhceloktananallodaga.

Viessoollisvuođa allodatdási guoski mearrádusat maid huksenortnega čuoggás 3.5 §.

4.5 § Viesu uhcánaš liigegeavahusat gáhttaviidodahkii

Jos viesu sáhttá sajádatlávvaguovllus sajuštit gáhta vuostásaš tontte rájá ala, viessu ja dan viessooasit ožžot ollit tontte rájá badjel gáhttaviidodahkii dahje erenomáš siva geažil eará almmolaš viidodahkii ná:

1) viesu vuođđoráhkadusat eanagierraga vulobealde 1,5 mehtera čikŋodahkii 0,2 mehtera ja vuođđoráhkadusat, mat leat čiekŋalabbos, 1,0 mehtera

2) gáhttosat, reastalasat, veránddat, teknihkalaš rusttegat, máinnustanrusttegat ja eará dan sullasaš viessooasit, mat leat loktosis, 1,0 mehteriin. Almmolaš viesu ja gávpeviesu váldoboađáhaga gáhtus sáhttá ollit geahppa johtolaga geidnosii eanetge.

3) lássa- ja uksamarkiissat sihke terássaid beaivváš- ja arvesuojit dalle go daid sáhttá bidjat čoahkkái, eanemustá 1,5 mehtera

4) olgoseainni lasseisoleren divvunhuksemis, olgoráhppa dahje -gorgŋestat eanemustá 0,5 mehtera

5) huksejuvvon viesu ođđa ráhpat dahje gorgŋestat eanemustá 1,5 mehteriin, jos ođđa ráhpat leat dárbbašlaččat viesu doaimmaid rievdadeami oktavuođas iige ráhpaid sáhte almmá govttohis váttisvuođaid ja goluid hukset tontii.

Liigegeavahus ii oaččo dagahit hehttehusa gáhta dahje eará almmolaš viidodaga ortnegis- ja buhtisindoallamii, jođasfierpmádagaide, johtolatstivrenrusttega oainnusvuhtii, oidnosii iige johtolatdorvvolašvuhtii dahje kránnjái.

Čuoggáin 2) ja 3) meroštallon liigegeavahusain friddja vuolliljohtinallodat galgá leat uhcimustá 3,5 mehtera vázzingeidnosis ja vuodjingeidnosa buohta 4,5 mehtera. Teknihkalaš rusttet ja máinnustanrusttet, mii geaigá seainnis eret eanemustá 0,2 mehtera, oažžu leat vuollelabbos.

Jos ráhkadusat ollet gáhtta- dahje almmolaš viidodahkii, de galgá dasa álo oažžut viidodaga hálddašeaddji lobi. Gáhttočáziidge ii oaččo ođđaviesuin stivret gáhttaviidodahkii.

4.6 § Lávas mearriduvvon huksenviidodaga rájá badjelmannan

Viessu ja viessooasit ožžot ollit sajádatlávas mearriduvvon tontte siskkáldas huksenviidodaga rájá badjel ná:

1) Viesu vuođđoráhkadusat ja keallára ráhkadusat eatnangierraga vulobealde dárbbu mielde

2) Seaidnemohkit lásain (su. erkkeri), gáhttosat, reastalasat, veránddat, olgofeaskárat, terássat, ráhpat ja eará diensullasaš viessooasit eanemustá 2,0 mehtera, dalle go kránnjávissui báhcá gaska uhcimustá 6 mehtera

3) olgoseainni lassesirren, teknihkalaš rusttegat, boarddaceahkit ja eará diensullasaš viessooasit guorahallama mielde

Liigegeavahusat eai oaččo dagahit mearkkašahtti hehttehusa birrasii dahje kránnjáide ja dat galget heivet birrasii. Liigegeavahusain galgá čuovvut buollindorvvolašvuođa guoski mearrádusaid.

4.7 § Energiijagáivvuid ja eanaliggenbiirre huksen

Energiijagáivvo, eanaliggema ja čázádagas váldon lieggasa ávkinatnimis galgá bohcciin liekkassirdimii geavahuvvon ávnnas leat dakkár, ahte dat ii nuoskkit bodnečáziid ja čázádagaid.

Energiijagáivvo ja eanaliggenbiire ii oaččo dagahit hehttehusa birastahtti viesuide, huksehusaide dahje gielddateknihkkii.

Energiijagáivvuid uhcimus gaskkat čuozáhagaide, jos gieldda birasgáhttenmearrádusain dahje eará láhkamearrádusain ii nuppeláhkai mearriduvvo:

- huksensaji dahje tontte rájás 7,5 m
- energiijagáivvos 15 m
- iežas buhtes- ja duolvačáhcejohtasis 3 m
- gáhta ja eará almmolaš viidodaga rájás 5 m
- kránnjá liggengáivvos/-giettis 15 m
- bovrragáivvos (dállodoalločáhcegáivvo) 40 m
- riekkesgáivvos (dállodoalločáhcegáivvo) 20 m
- viesus 3 m
- nuppiid buhtes- ja duolvačáhcejohtasiin 5 m
- giddodatguovdasaš bázahusčáhcevuogádagas 30 m
- ránes bázahusčáziid buhtistanvuogádagas 20 m
- čáhcefuolahuslágádusa/čáhceossodatgotti dahje oasussearvehápmásaš dállodoalločázi doaimmaheaddji lágádusa čáhceváldinsajis 400 m

Energiija- ja eanaliggengáivvo sajušteapmi lagabui kránnjá rájá dahje čuozáhaga go ovddabealde lea ovdanbukton gáibida kránnjá čálalaš miehtama.

Dállodoalločáhcegáivvo, čáhceváldinsaji dahje bázahusčáhcevuogádaga lagabuidda huksedettiin galgá sierra čielggadusain dárkilabbot sihkkarastit váikkuhusaid čuozáhahkii. Huksensaji siste gaskkain sáhttá spiehkastit čuozáhaga eaiggáda miehtama vuođul, sierra čielggadusa vuođul dahje sierradoaibmabijuin, ovdamearkka dihte dahkamiin vinjuráiggiid.

Eanaliggenbiirre ii oačču hukset vuollel 1,5 mehtera duohkái huksensaji rájás. Eanaliggenbiirre ii oačču bidjat bohcciid ja teknihkalaš fierpmádagaid ala.

Energiija- ja eananliggengáivvuid guoskevaš mearrádusat lassin huksenortnega čuoggás 7.1 §.

4.8 § Muohta- ja jiekŋahuksen

Muohta- ja jiekŋahuksema (iglut, muohtašloahtat, -hoteallat ja eará diekkárat) huksenlohpedárbu gehčču jo váhpáhusa mielde, leago gažaldagas RakL 42 §:s meroštallon viessoollisvuohta.

4.9 § Ealliidsujiid ja -gárddiid sajušteapmi

Vuollel 1,0 ha (10 000 m²) giddodahkii, earet boazodoaluin bargamii ii oačču sajuštit ámmátlaš ealáhusbargamii oaivvilduvvon heastastálla, riidenhálla, beanagárddi dahje eará diensullasaš eallisuoji dahje ealliide oaivvilduvvon áiddiid.

Ámmátlaš stálladoaibma (omd. heasttat ja ponnit) ja beanagessosiid beanagárdedoaibma gehčču jo váldooasis RakL 42 § 1 mom. 8 čuoggá mielde erenomáš doaimma várás huksenvuloš viidodahkan, mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái. Doaibmabidju gáibida uhcimustá huksenlobi sajušteami eavttuid guorahallamii. Gažaldatvuloš guovlluid lassin maiddái boazogárddiid huksen sajádatlávvaguovlluin lea gildojuvvon, jos guovlu ii namalassii leat čujuhuvvon dán geavahanulbmilii.

Jos gieldda birasgáhttenmearrádusain dahje eará láhkamearrádusain ii nuppeláhkai máinnašuvvo, ámmátlaš ealáhusbargamii boahtti eallisuodjevisttiid, -huksehusaid, riidenhállaid, muhkkeskurpmuid ja geasusbeatnagiid olgogárddiid uhcimus gaskkat leat:

- váldoájaroggái 10 mehtera
- ádjagii dahje gáldui 20 mehtera
- dállodoalločáhcegáivvui 30 mehtera
- luonddu dilis leahkki gáldui 50 mehtera
- kránnjá oamastan giddodaga rádjái 75 mehtera

- gaskačáhceallodaga mieldásaš čáhcerádjái 100 mehtera

Namuhuvvon unnimus gaskkat eai guoskka boazodoalu bargamii. Jos hálida spiehkastit máinnašuvvon uhcimus gaskkain, berre dasa leat erenomáš sivva ja dan galgá ákkastallat dárkilut čielggadusaiguin ja plánaiguin.

5 § VIESSOOLLISVUOĐA ČUJUHUSMERKEN SIHKE MÁINNUSTAN- JA TEKNIHKALAŠ RUSTTEGAT

5.1 § Viessosaji ja viessoollisvuođa čujuhusmerken

Huksejuvvon viessosaji eaiggát dahje hálddašeaddji galgá giddet viessoseaidnái čielga šlietnju čujuhusnummira čuovggain vilges vuođu ala dakkár báikái, mii oidno gáhtas, eará jođáhagas ja tontte siskkáldas johtolatviidodagas. Dat galgá bures oidnot duogážis ja gierdat molsašuddi dálkkiid. Vejolaš ráhppamanahaga dovddaldaga maid galgá giddet. Nummiriid allodat galgá leat uhcimustá 100 mm. Čujuhusnummir ja vejolaš ráhppamanahaga dovddaldat galget leat biddjon báikái atnuiváldingeahču rádjai. (geahča huksenortnet čuokkis 8.3 §).

Dalle go viessu ii ole gáhttii, johtingeidnui dahje tontte siskkáldas johtolatviidodahkii dahje áibba dan lahkosii, galgá čujuhusnummira dahje dan čujuheaddji stivrema sajuštit viessosadjái doalvu vuodjingeainnu álgogeahčái. Čujuhusgalba galgá leat guovttebeallásaš, šlietnju ja dan galgá giddet uhcimustá 1,5 mehtera allodahkii eatnangierragis sierra stolpui, mii gierdá molsašuddi dálkkiid. Čujuhusgalbba galgá bidjat geaidnolaktii nu, ahte dat čujuha dan giddodaga guvlui, gosa geaidnolakta doalvu. Nummirgalbbas galgá leat čáhppes nummir šlietnju vilges vuođus, nummirgalbba allodat berre leat uhcimustá 150 mm ja nummiriid allodat uhcimustá 100 mm.

5.2 § Máinnustan- ja teknihkalaš rusttegat

Tontii dahje almmolaš viidodahkii boahtti rusttega hápmi, ivnnit ja ráhkadus galget heivet vissui ja birrasii.

Rusttega galgá giddet starga iige dat oačču heađuštit almmolaš viidodaga geavaheami ja ortnegisdoallama. Rusttegiid galgá doallat ortnegis. Bieđganan rusttegiid galgá jogo divvut dahje burgit dalán eret.

Máinnustan- ja teknihkalaš rusttegiid birra lea mearriduvvon maid huksenortnega čuoggáin 7.1 § ja 7.4 §.

6 § HUKSEMA LOBIVULOŠVUOHTA

Huksenlobi gáibidit huksenlága vuođul (RakL 42 §)
(tulkomat HE 139/2022, HE 101/2024)

Ođđa viesu huksemii dárbbaša huksenlobi, jos dat lea:

1) ássanviessu;
   - maiddái asttuáigge ássanviessu
2) viessu, mii lea sturrodaga beales uhcimustá 30 njealjehasmehtera dahje 120 guđahasmehtera;
3) gáhtus, mii lea sturrodaga beales uhcimustá 50 njealjehasmehtera;
4) álbmothuksehus, man sáhttet geavahit oktanaga uhcimustá vihtta olbmo earet dáhpáhusráhkkanusa, mii dollojuvvo báikkistis eanemustá golbma mánotbaji;
   - sirddehahtti kioska, geahčahat
5) uhcimustá 30 mehtera alla stivli dahje biipu;
   - 30 mehtera alla bieggafápmorusttet
6) uhcimustá 2 njealjehasmehtera sturrosaš máinnustanrusttet čuovggain;
7) energiijagáivvo;
8) viidodat, mii huksejuvvo erenomáš doaimma várás ja mii čuohcá dan birastahtti guovlluid geavaheapmái.
   - ruskabáiki, beaivvášpanelagieddi, vurkkodanguovlu, valástallanbáiki nugo omd. golfagieddi (gč. maid huksenortnega čuoggá 4.9 §)

Huksenlohpi dárbbašuvvo maid dakkár divvun- ja nuppástuhttinbargui, man sáhttá buohtastahttit viesu huksemii, sihke viesu viiddideapmái dahje dan geardeviidodahkii rehkenaston saji lasiheapmái. Viesu divvumii huksenlohpi dárbbašuvvo, jos divvun čuohcá mearkkalabbot go uhcánaš doaibmabidjoviidodagas gávnnahuvvon dearvvasvuođahehttehusa caggamii, doaibmabidjoviidodaga guoddi ráhkadus lea vaháguvvan dahje divvundoaimmat sáhttet riskeret viesu dearvvaslašvuođa dahje dorvvolašvuođa dahje divvumis lea mearkkašahtti váikkuhus gávpotgovvii, duovdagii dahje kulturárbái. Huksenlohpi dárbbašuvvo maid divvumii, mii čuohcá viesu mávssolaš mihtilmasvuođaide.

Huksenlohpi dárbbašuvvo álo, jos:
1) divvojuvvo dahje rievdaduvvo láva dahje lága vuođul suodjaluvvon dahje historjjálaččat dahje huksendáiddalaččat mávssolaš viessu vugiin, mii čuohcá mearkkašahtti láhkai viesu suodjalanvuloš dahje huksendáiddalaš árvui;
2) viesu suodjegeardái (su. vaippa) dahje teknihkalaš vuogádagaide laktáseaddji divvun- dahje nuppástuhttinbargguin sáhttá váikkuhit mearkkašahtti láhkai viesu energiijabeaktilvuhtii dahje energiija- ja birasváikkuhusaide viesu oppa geavahanagi áigge;
3) rievdaduvvo viesu dahje dan oasi geavahanulbmil dovdomassii.

HE 139/2022 mielde huksenlobi dárbbaša maid ee.
duolvačáhcevuogádaga ođasmahttin
viesu juohkin ja ovttastahttin
gáhttohámi nuppástuhttin

6.1 § Lobivulošvuođas friddjejuvvon huksenprošeavttat ja daidda guoski mearrádusat

RakL 42 § 2 momeanttas meroštallon lobivulošvuođas friddjejuvvon smávva projeavttat leat viesut ja huksendoaibmabijut, mat leat čuovvovaš tabeallas.

Buot RakL 42 §:s oaivvilduvvon viessoprojeavttat ja -ollisvuođat galget goit heivet birrasii, duovdagii sihke gili- ja gávpotgovvii. Viessoprojeakta galgá maid čuovvut dán huksenortnegis addojuvvon eará mearrádusaid, huksenlága sihke eará huksemii guoski láhkamearrádusaid.

Lobivulošvuođas friijan celkon huksenčuozáhagat ja doaimmat

Huksenlobi galgá ohcat:	RL
Huksenlohpi ii dárbbašuvvo:	--

Huksenlohpi dárbbašuvvo, jus logahallamis almmuhuvvon viidodagat mannet badjel dahje eavttut eai muđui dieva

[1] Maiddái gáddesajádatlávva ja gáddelávat
[2] Lohpevulošvuođas friijadahttin ii sihko eret vejolaš spiehkkaseami gáddeviidodaga plánendárbbus (AkL 72 §)
[3] Suodjaluvvon, historjjálaččat dahje huksendáiddalaččat dehálaš visti, šillju dahje dehálaš kulturbiras
[4] Luonddusuodjalanlága vuođul lágain dahje ásahusain vuođđuduvvon luonddugáhttenguovllut ja meahcceguovlolágain vuođđuduvvon meahcceguovloguovllut ja priváhta Suoma birasguovddáža materiálaid suodjalanguovllut
[5] Maiddái oppalašlávvaguovllut

Huksenprošeakta:	Prošeavtta guovlu						
	Sajádatlávva [1]	*Plánendárbbaguovlu (AkL 16 §)*	*Gáddeavádat 2*	*Suodjaluvvon guovllut 3*	*Luonddugáhttenguovlu4* [4]	*I- dahje II-luohká bodnečáhceguovlu*	*Eará guovlu*[5]
Áiddit ja doarjjamuvrrat, gč. lassin čuoggá 6.2 §							
Allodat vuollel 4,0 m	--	--	--	RL	--	--	--
Allodat badjel 4,0 m	RL	RL	--	RL	--	--	--
Tontte rájá alde ja allodat badjel 2,4 m	RL	RL	--	RL	--	--	--
Beaivvášelrávdnjevuogádagat, gč. lassin čuoggá 6.3 §							
Sierra dahje huksenbáikki oktavuođas vuogádaga viidodat vuollel 50 m^2	--	--	--	RL	--	--	--
Sierra dahje huksenbáikki oktavuođas vuogádaga viidodat 50-200 m^2	RL	RL	RL	RL	RL	--	--

Vistti olggoseainnis, vuogádaga viidodat vuollel 100 m2 ja beaktu vuollel 50 kVA	--	--	--	RL	--	--	--
Vistti olgoseainnis, vuogádaga viidodat 100-400 m^2	RL	RL	RL	RL	RL	--	--
Teknihkalaš rusttegat, gč. lassin čuoggá 6.4 §							
Teknihkalaš rusttegat, áibmoliggenpumppat jed. rusttegat, mat biddjojit olgoseaidnái	--	--	--	RL	--	--	--
Bázahusčáhcevuogádatt, gč. lassin čuoggá 6.5 §							
Ođđa bázahusčáhcevuogádat, boares vuogádaga saneren dahje divvun	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Bázahusčáhcevuogádat, ng. ránes bázahusčázit	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Bázahusčáhcevuogádat, ng. guddojuvvon čáhci	--	--	--	--	--	--	--
Vistti laktin čáhce- ja bázahusfuolahusas vástideaddji lágádusa dahje bázahusčáhceoasusgotti fierpmádahkii	--	--	--	--	--	--	--
Rukkut ja bárrobuođut, gč. lassin čuoggá 6.6 §							
Viidodat vuollel 50 m^2	--	--	--	RL	--	--	--
Šaddovisttit ja šaddotunneallat, gč. lassin čuoggá 6.7 §							
Viidodat vuollel 50 m^2	--	--	--	RL	--	--	--

Huksenprošeakta:	Prošeavtta guovlu						
	Sajádatlávva[1]	*Plánen-dárboguovlu (AkL 16 §)*	*Gáddeavádat*[2]	*Suodjaluvvon guovllut*[3]	*Luonddugáhttenguovlu*[4]	*I- dahje II-luohkábodnečáhceguovlu*	*Eará guovlu*[5]
Sillot, muhkkerájut ja vurkentáŋkkat, gč. lassin čuoggá 6.8 §							
Geassu 50-100 m³ ja allodat vuollel 10 m, eatnan alde	RL	RL	RL	RL	RL	RL	--
Rusttet man sáhttá lihkahit, gč. lassin čuoggá 6.9 §							
Viidodat vuollel 30 m2	--	--	--	RL	--	--	--
Balkoŋŋa- ja terássalásaid bidjan, gč. lassin čuoggá 6.10 §							
Seaidneviidodagas unnimustá 50 % sáhttá rahpat	--	--	--	RL	--	--	--
Dollasajit ja suovvabohccit, gč. lassin čuoggá 6.11 §							
Ássanvisti, ođđa dollasadji dahje suovvabohcci	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Dállodoallovisti, ođđa dollasadji dahje suovvabohcci	--	--	--	RL	--	--	--
Divvun- ja rievdadanbarggut ja olgoseainni rievdadeamit, gč. lassin čuoggá 6.12 §							
Ássanlanjadaga ovttastahttin dahje juohkin	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Mohtorjohtolagaid suoji huksen ássanvistti oktavuhtii	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Olgoseainni ivnni, materiála dahje bajildusmateriála rievdadeapmi	--	--	--	RL	--	--	--
Ássanvistti dahje badjel 30 m² dállodoallovistti roavi hámi rievdadeapmi	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL

Dállodoallovistti roavi hámi rievdadeapmi, vistti viidodat vuollel 30 m2	--	--	--	RL	--	--	--
Čuoiganheaissat							
Ođđa čuoiganheaisa	RL	RL	RL	RL	RL	RL	RL
Heaissa buhtten seammalágan heaissain	--	--	--	RL	RL	RL	--

6.2 § Áiddit ja doarjjamuvrrat ja gilvimat

Tontte ráji áiddiin dahje doarjjamuvrrain oaivvilduvvo áidi dahje doarjjamuvra, mii lea vuollel 1 mehtera áiddis.

Almmolašmearrádusat

Tontte dahje eará almmolaš guovllu vuostásaš rádjái ja ollásit iežas tontte beallai sáhttá gilvit miesttagiid dahje hukset giddat áiddi dahje doarjjamuvrra lávvamearrádusaid mielde.

Áidi ja doarjjamuvra galget materiála, allodaga, hámi ja ivnni dáfus heivet birrasii. Áidi ja doarjjamuvra eai oaččo hehttet johtolaga, eastit oaidnima gáhta dahje geainnu ala eaige hehttet gáhta ordnen- ja čorgenbargguid. Áiddi ja doarjjamuvrra galgá sáhttit fuolahit tontte iežas bealde ja dat galget leat dárbbašlaš struktuvrraiguin ollásit tontte iežas bealde.

Boazo- ja fuođđoáiddiid huksemis galgá álo soahpat eanaeaiggádiiguin/ -hálddašeaddjiiguin. Beatnatgárddit ja -hehket galget leat kránnjá rájás seamma guhkkin go áidi lea allat.

Muoraid, áiddiid dahje doarjjamuvrraid ii oaččo gilvit dahje hukset teknihkalaš fierpmádagaid ala.

6.3 § Beaivváššleađgavuogádagat

Almmolašmearrádusat

Beaivváššleađgavuogádagat (beaivvášpanelat ja earát) galget heivet huksenbáikái nu, ahte dat eai heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Suodjaluvvon báikkiin ja gáddeguovlluin beaivvášpanela olggoš ii oaččo speadjalastit nu ahte dat heađušta birrasa. Beaivváššleađgavuogádagaid

bidjamiin ii oaččo dagahit suodjalanguovlluid árvvuid mearkkašahtti hedjoneami. Beaivváššleađgavuogádagaid huksemis galgá čuovvut lávvamearrádusaid ja geavahan- ja buollindorvvolašvuođa mearrádusaid.

6.4 § Teknihkalaš rusttegat

Almmolašmearrádusat

Teknihkalaš rusttegat, áibmoliekkaspumppat ja eará sullasaččaid galgá bidjat sadjái nu, ahte dat eai mearkkašahtti láhkai heajosmahte giligova dahje duovdaga.

6.5 § Bázahusčáhcevuogádagat

Almmolašmearrádusat

Bázahusčáhcevuogádagaid huksemis galgá čuovvut gieldda birasgáhttennjuolggadusaid, birasgáhttenlága ja stáhtaráđi ásahusa dállodoallobázahusčáziid gieđahallamis guovlluin, mat leat bázahusčáhcefierpmádagaid olggobealde.

Bázahusčáhcevuogádagaid galgá bidjat nu ahte dulvečáhci (HW 1/100) ii beasa doidit buhtiskeahtes čáziid bázahusčáziid gieđahallanvuogádagas.

Guoddinčáziide gulli bassaladdančáziid gálga njamihit eananvuđđui unnimusat 15 m gaskkain čázádaga gáddelinnjás.

6.6 § Kájat ja bárroboađut

Kája galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Kája guhkkodat oažžu leat eanemusat goalmmádasa čázádaga govdodagas. Kája sadjái bidjamii galgá leat čáhceguovllu hálddašeaddji lohpi.

Stuorát kája huksen, čáhceguovllus roggan, čáhcádaga vuolil roggan ja eananávdnasa váldit čázádaga vuolde sáhttá eaktudit čáhcelága mieldásaš lobi. Doaibmabijus galgá bivdit cealkámuša lohpedárbbu árvvoštallamis Lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahagas. Cealkámuša galgá laktit huksenlohpeohcamuša mielddusin.

Bárroboađuin ja čáhceguovllu deavdimiid dahje eará sullasaš doaimmaid buohta galgá álo čielggadit čáhcelága lobidárbbu Lohpe- ja gohcindoaimmahagas (Lupa- ja valvontavirasto).

6.7 § Gilvvavisttit ja šaddotunnelat

Gilvvavisti, mii lea gilvvageavahusas ja šaddotunnel galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Gilvvavisttiid ja šaddotunneliid huksemis galgá čuovvut buollindorvvolašvuođa mearrádusaid.

6.8 § Sillot, muhkkerájut ja vurkentáŋkkat

Almmolašmearrádusat

Siloid, muhkkerájuid ja vurkentáŋkkaid huksemis galgá čuovvut gieldda birasgáhttenmearrádusaid ja buollindorvvolašvuođa mearrádusaid. Siillo, muhkkerádju ja vurkentáŋka galgá heivet huksenbáikái nu, ahte dat ii heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga.

Buot muhkkerájut ja eará muhkiid rádjamii oaivvilduvvon huksenčuozáhagaid (eatnan alde ja vuolde) galgá suddjet dahje gokčat. Ráhkadusat galget jeahkit čázi.

6.9 § Rusttegat, maid sáhttá sirddašit

Lobivulošvuođas leat friddjejuvvon dakkár dábálaš rusttega huksenbáikkis ceggen, mii lea oaivvilduvvon iežas vánddardan- ja virkkosmanatnui ja man sáhttá sirddašit go

- rusttet, man sáhttá sirddašit, lea dan meare guhkkin eará huksenčuozáhagain ja kránnjá rájás, ahte buollindorvvolašvuođa mearrádusat ollašuvvet.
- rusttet, man sáhttá sirddašit, lea unnimusat 4 mehtera allat ja dan viidodat lea vuollel 30 m2
- dollojuvvo báikkis eanemusat 12 mb
- rusttet, man sáhttá sirddašit ii suodjaluvvon báikkis

6.10 § Balkoŋga- ja terássalásat

Balkoŋga- ja terássalásaid buohta galgá čuovvut geavahan- ja buollindorvvolašvuođa mearrádusaid ja várregeainnu galgá ollašuhttit mearrádusaid mielde. Bálkoŋga- ja terássalásaid galgá ollašuhttit nu, ahte dat eai heajosmahte mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga.

6.11 § Dollasajit ja suovvabohccit

Lobivulošvuođas leat friddjejuvvon dállodoallovisti ođđa suovvabohcci dahje dollasadji ja ássanvisttiin sullasaš suovvabohcci dahje dollasaji sadjái bidjan seammaláhkai go ovddit lea biddjon.

Suodjaluvvon visttit ja guovllut

Lobivulošvuođas friddjen ii guoskka suodjaluvvon visttiid, šiljuid ja guovlluid, maid guoská guovlosuodjalanmerken.

6.12 § Divvun- ja rievdadanbarggut ja julggabeali nuppástuhttimat

Julggabeali nuppástuhttimis galgá čuovvut lávvamearrádusaid ja guovllu huksenvuohkerávvagiid. Divvun- ja rievdadanbarggut ja julggabeali nuppástusat eai oaččo heajosmahttit mearkkašahtti láhkai giligova dahje duovdaga. Divvun- ja nuppástuhttinbargguid galgá ollašuhttit buollindorvvolašvuođa mearrádusaid mielde.

7 § Huksen sierraguovlluide

7.1 § Huksen bodnečáhceguovllus

Bodnečázi suodjaleapmái ja bajosčázi billašuvvama dustemii galgá erenomážit giddet fuomášumi bodnečáhceguovllus ja čázeháhkančázádagaid golganguovlluin go bargá huksenbargguid. Bodnečáhceguovlluin buot doaimmaid ráddjejit gustojeaddji čáhceláhka ja birasgáhttenlága bodnečázi bilidangielddus (ympäristönsuojelulaki 17 §)

Eatnama goaivvodettiin bodnečázi bajimuš gierraga ja eanangierraga gaskii galgá guođđit doarvái suodjegearddi ja deavddedettiin deavddaávdnasat galget leat buhtes eanaávdnasat, mat heivejit deavddan. Suodjegearddi assodaga meroštallan galgá vuođđuduvvat dieđuide guovllu bodnečáhcediliin ja deavddaávdnasiid buhtisvuođa galgá sáhttit duođaštit.

Huksema bodnečáhceguvlui plánedettiin galgá dutkat huksema váikkuhusaid bodnečázi kvalitehtii, allodahkii ja golgamii. Go ohcá huksenlága mielde lobi I- dahje II-luohká bodnečáhceguvlui, huksengohcineiseváldi sáhttá dárbbu mielde

gáibidit huksenprošektii álgis čielggadeami das, ahte suodjegearddit leat doarvái ja deavddaeana buhtis ja maiddái bodnečázi hálddašanplána gávdno.

Huksen klassifiserejuvvon bodnečáhceguovlluin, doaibma, mii bilida bodnečázi ja bodnečázi bissovaš vuolideapmi, sáhttá eaktudit lobi čáhcelága vuođul. Lobidárbbu árvvoštallamis galgá leat oktavuođas Lohpe- ja gohcindoaimmahahkii (Lupa- ja valvontavirasto).

Eanaliggengáivvo (energiijagáivvo) bidjan bodnečáhceguvlui sáhttá eaktudit lobi čáhcelága vuođul. Go pláne eanaliggengáivvo bodnečáhceguvlui, doaimmas galgá bivdit cealkámuša lobidárbbu árvvoštallamis Lohpe- ja gohcindoaimmahagas (Lupa- ja valvontavirasto), ja dan galgá laktit huksenlohpeohcamuššii mielddusin.

7.2 § Billašuvvan eanavuođđu

Jus huksenbáikki eanavuođđu lea billašuvvan dahje eahpidit dan billašuvvan, eanavuođu galgá dutkat. Dutkamušas galgá doaimmahit čielggadeami huksenlobi ozadettiin jus huksengohcineiseváldi dan gáibida. Dan lassin dárbbu mielde galgá doaimmahit čielggadeami daid doaibmabijuin, mat dárbbašuvvojit billašuvvama eastadeapmin.

Huksenprošeavtta álggaheaddji galgá almmuhit billašuvvan eanavuođus dahje eahpádusas ja dan buhtisteamis birasgáhtteneiseváldái ja stáhta gohcineiseváldái. Billašuvvan eanavuođu galgá buhtistit nu ahte dat heive huksemii dahje váldit eret ovdal go huksen álggahuvvo.

7.3 § Eará vahátlaš ovttastagat eanavuođus

Vuollevuođđoráhkadusaid galgá plánet ja hukset ráhkaduslaš lavttaid buohta nu divttisin, ahte vejolaš eanavuođu radon ii beasa ássan- ja bargansajiide. Huksengohcineiseváldi sáhttá gáibidit ovdanbuktit sierraplánas ráhkaduslaš, teknihkalaš ja áibmomolsuma čovdosiid, maiguin fuolahuvvo ahte daid huksehusaid, mat leat ođđasat ja mat vuođđodivoduvvojit, sisa eai beasa radon ja eará eanavuođu vahátlaš ovttastusat.

Jus huksema plánema dahje huksenbarggu áigge fuomášuvvojit spiehkastahtti stuorra mearri vahátlaš ovttastusat (omd. radon ja arsena), galgá das dakkaviđe almmuhit gieldda huksengohcineiseváldái.

7.4 § Rávdnjelinnját, elejohtasat sihke almmolaš čáhcejođas- ja duolvačáhcebohccelinnját

Huksehusa uhcimusgaskkat šleađgajohtasiin (áibmojohtasat) ja transformáhtorbáikkiin jus juogadanfierpmádaga hálddašeaddji ii leat eará mearridan:

- pienjännitejohto < 400 V: 2 mehtera láskkodásis ja bajábealde 2,5 mehtera
- keskijännitejohto < 45 kV: 5,5 mehtera
- muuntamo: 8 mehtera
- pylväsmuuntamo: 15 mehtera

Jus om. uhcimusgaskkain spiehkkasit, juohkinfierpmádaga hálddašeaddji galgá dasa miehtat.

Vuođđofierpmi fápmojođasguovllus ráddjehusat ja uhcimusgaskkaid galgá čielggadit fierbmeeaiggádiin. Fápmojođasguovllus dahje dan lahkosii sajáiduvvi huksemis galgá ohcat fierpmehálddašeaddjis rasttildancealkámuša, man galgá laktit huksenlohpeohcamuša mildosiin.

Huksehusa gaska almmolaš eanakábelii galgá leat unnimusat 4 mehtera.

Huksehusa gaska almmolaš buhtesčáhce- ja duolvačáhcefierpmádagas galgá leat unnimusat 4 mehtera.

7.5 § Giddes dološbázahusat

Doaimmadettiin lahka dovddus giddes dološmuitobázahusa, galgá fitnu álggaheaddji leat oktavuođas guovllu ovddasvástádusmuseai plánas ovdalgo álggaha doaibmabijuid. Jus doaibmabijuid oktavuođas bohtet ovdan ovdalačča dovdameahttun giddes dološmuitobázahusas, galgá barggu dakkaviđe gaskkalduhttit ja galgá váldit vuhtii guovllu ovddasvástádusmuseai joatkkadoaibmabijuid birra. Áiggedásis leahkki diehtu dovddus arkeologalaš čuozáhagain lea gávdnomis Museadoaimmahaga bajásdoallamis dološmuitobázahusregisteris.

8 § ŠILJU HUKSEN

8.1 § Viesu allodatdássi, šilljobirrasa plánen ja huksen

Šilju plánedettiin ja huksedettiin galgá fuolahit das, ahte das šaddá tontte dahje huksensaji geavahanulbmila eaktudan vugiin geavahangelbbolaš, dearvvaslaš, dorvvolaš ja guoibmái.

Šilju allodatstašuvdna galgá heivet dálá ja plánejuvvon birrasa allodatstašuvnnaide nu, ahte dat heive lunddolaččat kránnjá, gáhta ja eará lagaš guovlluid allodatstašuvdnii. Huksenlohpesárgosiin galgá doarvái dárkilit oidnot huksenbáikki ja birrasa dálá ja plánejuvvon allodagat (ee. eanangierraga allodagat, aládas- ja gáhttaallodagat).

Jus šilju eatnama galgá dásset, dan galgá ovddemužžan dahkat báŋkkaid ráhkademiin ja sekundára vuohkin geavahit doarjjamuvrraid. Báŋkkaid ii oaččo hukset tontte rájá alde ceakkut go (1:3). Báŋkkaid galgá heivehit birrasii omd. gilvimiiguin.

Šilju gilvimis galgá geavahit luonddušattuid. Šilju gilvimis ii oaččo geavahit vierisšattuid, láhka vierisšattuid dagahahtti riskkaid hálddašeami (1709/2015) vierisšattuid.

8.2 § Johtolatordnedeamit ja fievrolavttat

Huksenbáikki fievrojohtolagaid ja čađamanahagaid galgá plánet ja ollašuhttit nu, ahte dat eai dagat vára dahje hehtte ássiid, birrasa dahje almmolaš johtolaga. Fievrolavttas galgá oaidnit doarvái bures goappatge guvlui. Almmolaš eatnangeidnui laktáseapmái sajádatlávvaguovllu olggobealde eaktuda geaidnohálddašaneiseválddi lobi.

Sajádatlávvaguovllus tontii oažžu hukset ovtta gáhttii dahje geidnui manni fievrolavtta. Erenomáš sivas huksengohcineiseváldi sáhttá suovvat hukset eanet go ovtta fievrolavtta, jus dat lea ákkastallojuvvon tontte geavaheami geažil. Ássanviessosajiin fievrolavtta govdodat oažžu leat eanemusat 6 mehtera ja eará guovlluin eanemusat 10 mehtera. Lavtta guhkkodatviŋkil ii oaččo leat eanet go 1:10. Lávtta galgá nannet unnimusat rumbbubohcciin, man čađamihttu lea 300 mm. Jus dáin spiehkkasit, galgá áššái oažžut dan eiseváldi lobi, guhte vástida gáhttaguovlluin.

8.3 § Gádjungeainnut

Heahtefievrrut galget beassat doarvái lahka dálu ja uskkádagaid.

Huksenbáikkiin, main lea gádjungeaidnu, galgá bidjat dárbbašlaš meari oahpistangalbbaid, mas čielgá gádjungeainnu sajádat, boarddalanjat, gáhttačujuhusat, šilljogeainnut, "leat dás -báiki" sihke vuodjinluottat, mat heivejit gádjunfievrruide. Lassin vuodjinluottaid vejolaš deaddoráddjehusaid galgá merket. Oahpistangalbbat biddjojit parkerenbáikái dahje sisaboahtingeainnuid lahkosii.

Gádjungeainnu mihtuin ja ollašuhttimis galgá leat oktavuođas báikkálaš gádjuneiseváldái.

8.4 § Bázahusfuolahus

Huksenbáikkis galgá leat doarvái sadji bázahusfuolahusa ordnemii. Bázahusfuolahusa huksemis galgá váldit vuhtii gieldda bázahusfuolahusmearrádusaid ja stáhtaráđi ásahusa bázahusain (978/2021, 10 § Jätteen keräys).

Čoagginrusttegiid, ruskasujiid ja -gárddiid ja komposttaid ii oaččo bidjat fievrolavtta oaidninguvlui.

Čoagginrusttegiid, ruskasujiid, -lihtiid ja -gárddiid saji válljemis galgá váldit vuhtii buollindorvvolašvuođa ja doallat vuolábeale unnimusgaskkaid huksehusaide:

- Ovttaskas < 600 l lihtit ja ja čiekŋalisčoagginlihtit: 4 mehtera
- Vuollel 1,5 mehtera govdosaš ja allosaš buolli materiálas ráhkaduvvon ráhkkanusat ja gálvvut: 4 mehtera
- Máŋgga ruskalihti ráiddut: 6 mehtera
- Vuollel 4 mehtera govdosaš ja allosaš buolli materiálas ráhkaduvvon ráhkkanusat ja gálvvut: 6 mehtera
- Ovddabeale stuorát huksehusat ja ruskasuojit: 8 mehtera
  Jus hukse lagabui, galgá váldit vuhtii buollindorvvolašvuođa mearrádusaid.

8.5 § Tontte muohttagat

Tonttes galgá gávdnot doarvái sadji gosa muohttaga sáhttá vurket. Muohttagiid vurken ii oaččo hehttet oaidnima fievrolavttaid buohta.

8.6 § Stulčečázit ja vuođuid goikadančázit

Stulčečáziid ja vuođuid goikadančáziid galgá stivret stulčečáhcefierpmádahkii, jus guovllus lea dakkár. Stulčečáziid ja vuođuid goikadančáziid galgá stivret eret huksehusaid lahkosiin ja njamihit váldooasi huksenbáikkis, jus huksenbáikkis ii leat stulčečáhcefierpmádat. Stulčečáziid ja vuođuid goikadančáziid ii oačč̊o stivret bázahusčáhcebohcciide.

Huksengohcineiseváldi sáhttá dárbbu mielde gáibidit huksenprošeavtta álggaheaddjis čielggadeami stulčečáziid ja vuođuid goikadanvuogádagas ja eananvuođu njamihanvejolašvuođain.

9 § VISTTI DAHJE DAN OASI GAIKUN

9.1 § Čielggadangáibádusat

Huksenbearráigeahčč̊oeiseváldi sáhttá gáibidit gieđahaladettiin vistti burgima guoski huksenlohpeohcamuša dahje sierralágan burginlohpeohcamuša, ahte ohcci ovdanbuktá áššáigullevaš ja dohkálaš čilgehusa vistti ja dan sislánjaid historjjálaš dahje arkitektonalaš árvvus.

Burgima ja bázahusaid gieđahallama várás galgá dárbbu mielde bivdit gieldda birassuodjalaneiseválddi cealkámuša.

9.2 § Burginbargguid ollašuhttin

Burgin ii oačč̊o dagahit govttdan veardásašohis vahátlaš vála, gavjja dahje eará danveardásaš váikkuhusat birrasii. Burgimis galgá lassin čuovvut gieldda birassuodjalan- ja bázahusfuolahusmearrádusaid.

Jos ođđa vistti huksen ii álggahuvvo dakkaviđe vistti dehe dan oasi burgima maŋŋá, de huksenbáikkis galgá čorget, -huksenbázahusaid ja -materiálaid ja bargobiergasiid eret.

10 § ALMMOLAŠ GUOVLLUT, PÁRKAT, EARÁ VIRKKOSMAHTTINGUOVLLUT, TOARGGAT JA DANVEARDÁSAŠ JOHTOLATGUOVLLUT

Párkaid, toarggaid ja eará danveardásaš virkosmahttinguovlluide huksejuvvon viesuid, ráhkkanusaid, lágádusaid ja eará ráhkadusaid julggabealolggožiid, párkamanahagaid ja -šiljuid bajildusat ja eana-ja arvečáziid hálddašansystemat galget heivet guđege párkka dahje eará danveardásaš virkkosmahttinguovllu duovddagovvii.

Toarggaide, párka- ja virkosmahttinguovlluide huksenčuozáhagaid galget biddjot nu, ahte dat eai hehtte guovlluid geavaheami, duovddagova ja ortnegisdoallama dahje daid olahahttivuođa.

Almmolaš gáddeavádaga gáddehuksehusat, dego kájat bárrobuođut ja eará dakkár huksehusat galget heivet guđege guovllu birrasii ja gáddeavádahkii.

11 § ORDNEDEAMIT HUKSENBARGGU ÁIGGE

11.1 § Doaibmabijut huksensajis huksenbarggu áigge sihke bargoguovllu bázahusfuolahus

Bargoguovllu galgá ráddjet birrasis dorvvolaš ja ulbmillaš vugiin, dárbbu mielde áiddiin ja eará vugiiguin. Huksengohcineiseváldi sáhttá mearridit áidut bargoguovllu dahje eará doaimmaid dustet huksenbarggu hehttehusaid.

Huksenguovlu galgá leat buorre ortnegis ja čorgat. Huksenbarggu áigásaš gálvvuid ja rájuid galgá bidjat huksenbáikái nu, ahte dat eai hehtte badjelmearálačča t kránnjá giddodaga geavaheami dahje almmolaš guovlluid.

Barggu gárvvásmuvvama maŋŋá gaskaboddosaš bargohuksehusaid, áiddiid ja sullasaš huksenbarggu áigásaš rusttegiid galgá váldit eret farggamusat ja bargoguovllu ja birrasa galgá čorget.

11.2 § Huksenprošeavtta birra dieđiheapmi

Huksenprošektii álgi galgá almmuhit huksemis nu ahte cegge huksenbáikái doarvái stuorra huksenbáikedávvala dahje -šiltta, jus huksemis šaddá bistevaš ja čuožžovaš nuppástus birrasis.

Huksenbáiketávvalis dahje -šilttas galget boahtit ovdan unnimusat huksehusa dahje čuozáhaga geavahanulbmil ja viidodat, čuozáhaga gárvánanáigi ja huksenbarggu ovddasteaddji oktavuohtadieđut.

12 § Huksenortnega fápmuiboahtin

Dát huksenortnet boahtá fápmui 01.01.2027.

Huksenortnet mearriduvvo boahtit fápmui nuppástusohcamis fuolakeahttá.

Dáinna huksenortnegiin gomihit Ohcejoga váldostivrra 24.5.2010 § 23 dohkkehan huksenortnega.